

„De beweging en het buitenzijn doen me goed”

Vlinders tellen in Pampushout

Op de vraag wat haar persoonlijke favoriet is, aarzelt Astrid Jones even: „Dat is een moeilijke vraag, er zijn zoveel schitterende soorten vlinders! Misschien dan toch de dagpauwoog, met die prachtige dieprode kleur en tekening. En de blauwtjes, die vind ik ook bijzonder mooi!” Astrid loopt elke week haar vaste rondje door de Pampushout. Daar monitort ze de stand van de vlinderpopulatie. „Het buitenzijn doet me goed.”

Een jaar geleden begon Astrid Jones als monitoringsvrijwilliger voor Het Flevo-landschap. Ze kwam af en toe in de Pampushout, het stadsbos bij Almere waar ze nu haar telronde heeft. Ze geniet van haar 'vaste rondje' door de natuur. Vlindermonitoring is voor haar een goede motivatie om elke week weer de deur uit te gaan. „Ik doe ruim twee uur over de telling en merk dat de beweging, het buitenzijn en de afleiding me echt goed doen.”

Oog voor natuur

Astrid heeft altijd al oog gehad voor de natuur waarin ze wandelde en overwoog zich in het verleden te ontwikkelen in de ecologie. Dat is er niet van gekomen, maar kennis van vlinders

heeft ze de afgelopen jaren opgebouwd door eerdere vlindertellingen en studiemateriaal van de Vlinderstichting. „Het valt me op dat ik steeds minder vlinders waarneem. Ik kan nog geen conclusies trekken over het gebied in de Pampushout waar ik loop, maar ik zie wel een afnemende trend.” Dat baart Astrid zorgen.

Vlinders en waardplanten

Sinds 1992 zijn de aantallen dagvlinders in Nederland met de helft afgenomen. Dit lijkt vooral een gevolg van de toename van stikstof. Astrid legt uit: „Rupsen zijn heel kieskeurig en lusten vaak maar een bepaald soort planten. Daarom heeft elke vlindersoort een voorkeur om haar eitjes in een specifieke plantensoort te leggen. Zo'n plant heet een waardplant. Koolwitjes

kiezen bijvoorbeeld voor koolsoorten, de citroenvlinder legt eitjes in vuilboom en wegedoorn en het icarusblauwtje kiest voor verschillende klavers. Zodra waardplanten worden overwoekerd door stikstofminderende planten, zijn deze vlinders hun 'kraamkamer' kwijt.”

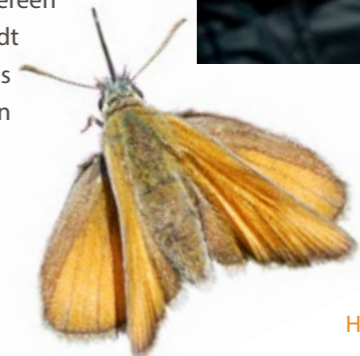
Al doende bijleren

In haar gebied komt Astrid regelmatig koolwitjes, dagpauwoog en gehakelde aurelia tegen. „In het gebied staat veel akkerdistel en verschillende veldbloemen, waar allerlei soorten vlinders op af komen om hun nectar te halen.” Welke waardplanten er bij welke vlinders horen, dat ontdekt Astrid voornamelijk buiten: „Al doende leer je bij. Hoe vaker je buiten bent en goed oplet, hoe meer je ziet en leert. Zo zag ik afgelopen zomer op de

akkers bij de Pampushout veel witjes, die houden waarschijnlijk erg van de broccoli die daar geplant is!”

Lekker naar buiten!

Naast haar vaste monitoringsronde door de Pampushout, komt Astrid ook graag in de andere gebieden van Het Flevo-landschap. „Ik sluit me soms aan bij een excursie. Door het verhaal van de gidsen ontdek je weer nieuwe dingen in het landschap. De excursies door het Larserbos en Natuurpark Lelystad vond ik erg leuk. Ik kan iedereen die van natuur houdt aanraden om eens mee te gaan op zo'n excursie!”

Zelf vlinders kijken in Pampushout?

Met onderstaande tips weet je wanneer je vlinders buiten kunt tegenkomen en hoe je ze herkent

De beste maanden om vlinders te zien zijn april, mei, juli en augustus. Vlinders houden absoluut niet van de winter. De meeste soorten brengen die koude periode door als eitje, rups of pop. Een paar soorten in Nederland overwinteren wél als vlinder: de dagpauwoog, de kleine vos, de gehakelde aurelia en de citroenvlinder. Als het koud wordt, zoeken deze vlinders een schuilplek en gaan in winterslaap tot het voorjaar. Zodra de eerste zonnige dagen aanbreken, laten deze vlinders zich al gauw zien.

 April en mei zijn bij uitstek de maanden om op zoek te gaan naar de soorten die als vlinder hebben overwinterd. In Pampushout zie je in het voorjaar de dagpauwoog, gehakelde aurelia en kleine vos.

 In juni zijn er gek genoeg weinig vlinders te bekennen... de meeste soorten in Nederland zijn dan eitje, rups of pop.

 Hoogzomer fladderen de meeste soorten vlinders uitbundig rond. In juli en augustus heb je kans diverse soorten vlinders tegen te komen. In Pampushout zie je dan onder meer verschillende soorten witjes, vosjes en de atalanta.

Elke vlindersoort heeft specifieke planten nodig voor haar voortbestaan. Deze gastplanten worden waardplanten genoemd. Vlinders zetten er hun eitjes af en kiezen het liefst een plant waarvan de rups meteen kan eten zodra hij uit het ei kruipt. Het verdwijnen van bepaalde waardplanten is dan ook rampzalig voor vlinders.

Wil je helpen? Laat dan enkele brandnetels staan in een hoekje van je tuin en plant de volgende planten:

- atalanta:** koninginnekruid, klimop
- dagpauwoog:** akkerdistel, paardenbloem en vlinderstruik
- gehakelde aurelia:** hop, boswilg en hazelaar
- klein koolwitje:** kool, vlinderstruik en akkerdistel
- kleine vos:** grote brandnetel

Icarusblauwtje
foto: Keith Hilder

Vlindertips van Astrid:

Zo herken je de vijf meest voorkomende vlinders in Pampushout

Atalanta

Een behoorlijk grote zwarte vlinder met oranje rode banen en witte vlekken aan de vleugelpunt. De atalanta is een trekvlinder, die in het voorjaar vanuit het zuiden naar Nederland vliegt om zich hier voort te planten. De (grote) brandnetel is de waardplant van de atalanta. Een goede reden om een deel van dit 'onkruid' in tuinen en natuurgebieden te laten staan! Nectar van koninginnekruid en klimop zijn favoriet bij de atalanta.

Dagpauwoog

De vleugels van de dagpauwoog hebben een prachtige dieprode kleur, met een opvallende tekening van een paar blauwe 'ogen' op de bovenkant van de vleugels. De dagpauwoog komt als een van de eerste vlinders weer tevoorschijn na de winterslaap. Ook voor de dagpauwoog is de brandnetel de waardplant. De vlinder lust graag nectar van de akkerdistel, paardenbloem en vlinderstruik.

Kleine vos

Een kleinere vlinder, roodbruin van kleur, met blauwe vlekjes langs de achterrand van de vleugel. Op de voorvleugel wisselen lichte en donkere vlakken elkaar af. Waardplant voor deze vlinder is de brandnetel. De kleine vos legt grote afstanden af. De langste gevlogene afstand ooit gemeten is 150 kilometer! De kleine vos zwerft en houdt van veel verschillende bloemen en planten, dus grote kans dat je 'm buiten tegenkomt.

Gehakelde aurelia

Een kleine, oranje vlinder met opvallend 'gehakelde' vleugels. Verspreid over de vleugels heeft deze aurelia zwarte vlekjes. Naast brandnetel gebruikt de gehakelde aurelia ook andere waardplanten, zoals hop, ruwe iep, ribes, boswilg en hazelaar. De vlinders drinken nectar van sleedoorn en wilg, en lusten zelfs mest en rottend fruit!

Klein koolwitje

Klein en sierlijk wit vlindertje met kenmerkende zwarte stippen op de voorvleugel. Er zijn verschillende witjes te onderscheiden. Het klein koolwitje gebruikt wilde en gecultiveerde kruisbloemigen en reseda als waardplant. In het voorjaar worden de eitjes vooral op wilde plantensoorten gelegd, in de zomer zie je ze vaker in (moes) tuinen. Koolwitjes lusten graag nectar van kool, vlinderstruiken, akkerdistel en grote kattenstaart.

